

LT

LT

LT

EUROPOS BENDRIJŲ KOMISIJA

Briuselis, 11.7.2007
KOM(2007) 391 galutinis

BALTOJI KNYGA

BALTOJI KNYGA DĖL SPORTO

(pateikta Komisijos)

{SEC(2007) 932}
{SEC(2007) 934}
{SEC(2007) 935}
{SEC(2007) 936}

1. ĮVADAS

„Sportas – kiekvieno vyro ir kiekvienos moters paveldas, kurio nebuvimo niekaip negalima kompensuoti.“ – Pjeras de Kubertenas¹

Sportas² – vis didesnės reikšmės įgaunantis socialinis ir ekonominis reiškinys, labai padedantis siekti Europos Sąjungos strateginių solidarumo ir gerovės tikslų. Olimpiniis idealas, kurio esmė yra plėtoti sportą kaip priemonę taikai ir supratimui tarp tautų ir kultūrų pasiekti bei jaunimui ugdyti, susiformavo Europoje; jį puoselėja Tarptautinis olimpinis komitetas bei Europos olimpiniai komitetai.

Sportas patrauklus Europos piliečiams, todėl daugelis jų nuolat sportuoja. Sportas ugdo įvairias vertybes, pvz., komandinę dviasią, solidarumą, toleranciją bei sąžiningumą ir prisideda prie asmeninio tobulėjimo bei saviraiškos. Sportas skatina ES piliečius būti aktyviais visuomenės nariais ir taip padeda ugdyti aktyvų pilietiškumą. Komisija pripažįsta sporto vaidmens svarbą Europos visuomenėje, ypač ES puoselėjant siekį būti kuo arčiau piliečių ir spręsti tiesiogiai su piliečiais susijusius klausimus.

Vis dėlto sporte taip pat susiduriama su naujais pavojais ir problemomis, kylančiomis Europos visuomenėje, pvz., komerciniu spaudimu, jaunų žaidėjų išnaudojimu, dopingu, rasizmu, smurtu, korupcija ir pinigų plovimu.

Šia iniciatyva Komisija pirmą kartą siekia plačiu mastu spręsti su sportu susijusius klausimus. Bendras iniciatyvos tikslas – nustatyti strategines sporto vaidmens Europoje gaires, skatinti diskusijas dėl konkrečių problemų, didinti sporto matomumą ES politikos formavimo procese ir informuoti visuomenę apie konkrečius šio sektoriaus poreikius ir ypatumus. Iniciatyva siekiama atkreipti dėmesį į svarbius klausimus, pvz., ES teisės aktų taikymą sporto srityje ir nustatyti tolesnius su sportu susijusius ES lygmens veiksmus.

Ši Baltoji knyga nėra pirmasis žingsnis „nuo starto linijos“. *Acquis communautaire* taikomas ir sportui; į sportą vis labiau atsižvelgiama daugelyje Europos politikos sričių.

2000 m. gruodžio mėn. Europos Vadovų Tarybos deklaracijoje dėl tam tikrų sporto ir jo socialinės funkcijos ypatumų Europoje pripažįstama sporto svarba Europos visuomenėje ir teigiama, kad į sportą reikėtų atsižvelgti įgyvendinant bendras politikos kryptis (Nicos deklaracija). Deklaracijoje pabrėžiama, kad už sporto reikalų tvarkymą visų pirma yra atsakingos sporto organizacijos ir valstybės narės, o pagrindinis vaidmuo tenka sporto federacijoms. Patikslinama, kad sporto organizacijos turi vykdyti savo užduotį organizuoti ir skatinti savo sporto šakos sportinę veiklą, „tinkamai atsižvelgdamos į nacionalinius ir Bendrijos teisės aktus“. Taip pat pažymima, kad „nors ir neturėdama jokių tiesioginių galių šioje srityje, imdamasi veiksmų pagal įvairias Sutarties nuostatas, Bendrija turi atsižvelgti į sportui būdingas socialines, švietimo ir kultūros funkcijas, siekdama, kad būtų laikomasi ir paisoma etikos kodekso ir solidarumo, kurie būtini sporto socialiniam vaidmeniui išsaugoti.“

¹ Pjeras de Kubertenas (1863–1937 m.), prancūzų pedagogas ir istorikas, šiuolaikinių olimpinių žaidynių įkūrėjas.

² Aiškumo ir paprastumo sumetimais šioje Baltojoje knygoje bus vartojama Europos Tarybos nustatyta „sporto“ apibrėžtis: „visos fizinės veiklos formos, kuriomis organizuotai ar individualiai siekiama tobulinti fizinę ištvėrmę ir psichinę gerovę, formuoti socialinius santykius ar siekti rezultatų įvairaus lygio varžybose“.

Europos institucijos pripažįsta, kad savanoriška veikla grindžiamas sportas vaidina ypatingą vaidmenį Europos visuomenėje, visų pirma sveikatos, švietimo, socialinės integracijos ir kultūros srityse.

Europos Parlamentas atkreipia dėmesį į įvairias problemas, su kuriomis tenka susidurti Europos sportui, ir pastaraisiais metais nuolat sprendžia su sportu susijusius klausimus.

Rengdama šią Baltąją knygą, Komisija vykdė daugybę konsultacijų su sporto sektoriaus suinteresuotosiomis šalimis dėl bendros svarbos klausimų bei atliko konsultaciją internetu. Jų metu paaiškėjo, kad dėl sporto vaidmens Europoje ir ES lygmens veiksmų šioje srityje puoselėjami dideli lūkesčiai.

Šioje Baltojoje knygoje aptariamas visuomeninis sporto vaidmuo, jo ekonominis aspektas ir tolesni su šia iniciatyva susiję veiksmai. Konkretūs tolesnių ES lygmens veiksmų pasiūlymai pateikiami Pjero de Kuberteno vardu pavadintame veiksmų plane, kuriame išdėstoma veikla, kurią Komisija turės įgyvendinti arba remti. Tarnybų darbo dokumente pateikiamos pasiūlymo aplinkybės, įskaitant priedus dėl sporto ir ES konkurencijos taisyklių, dėl sporto ir vidaus rinkos laisvių ir priedą, kuriame pateikiami konsultacijų su suinteresuotosiomis šalimis rezultatai.

2. VISUOMENINIS SPORTO VAIDMUO

Sportas – didelį Europos Sąjungos piliečių susidomėjimą kelianti veiklos sritis, turinti milžiniško potencialo juos suvienyti ir įtraukti visus, nepaisant amžiaus ar socialinės padėties. Pagal 2004 m. lapkričio mėn. *Eurobarometro* apžvalgą³ apie 60 % Europos piliečių nuolat dalyvauja sportinėje veikloje savarankiškai arba būdami kurio nors iš 700 000 klubų, priklausančių įvairioms sporto asociacijoms ir federacijoms, nariai. Didžioji dalis sportinės veiklos vyksta mėgėjų lygiu. Tačiau visuomeninį vaidmenį atlieka ir profesionalusis sportas, kurio reikšmė vis didėja. Sportas ne tik gerina Europos piliečių sveikatą, bet turi ir auklėjamojo poveikio, vaidina socialinį, kultūrinį ir rekreacinį vaidmenį. Be to, visuomeninis sporto vaidmuo teikia galimybių stiprinti Europos Sąjungos išorės santykius.

2.1. Visuomenės sveikatos stiprinimas skatinant didesnę fizinę aktyvumą

Fizinio aktyvumo trūkumas didina riziką atsirasti viršsvoriui, nutukimui ir kitoms chroniškoms su svoriu susijusioms sveikatos problemoms, pavyzdžiui, širdies ir kraujagyslių ligoms bei diabetui, kurie blogina gyvenimo kokybę, kelia pavojų gyvybei ir yra didelė našta sveikatos biudžetui bei ekonomikai.

Komisijos Baltojoje knygoje „Europos strategija su mityba, antsvoriu ir nutukimu susijusioms sveikatos problemoms spręsti“⁴ pabrėžiama, kaip svarbu imtis iniciatyvos užkirsti kelią fizinio aktyvumo mažėjimui. Abiejose Baltosiose knygose siūlomi fizinio aktyvumo srities veiksmai papildys vieni kitus.

Sporto judėjimas labiau nei bet kuris kitas socialinio pobūdžio judėjimas skatina sveikatos stiprinamąją fizinę veiklą. Sportas – patraukli žmonėms ir teigiamą įvaizdį turinti veikla.

³ Specialusis Eurobarometras (2004). Europos Sąjungos piliečiai ir sportas.

⁴ COM (2007)279 galutinis, 2007 5 30.

Tačiau, nors pripažinta, kad sporto judėjimas teikia galimybių skatinti užsiimti sveikatos stiprinamąja fizine veikla, šios galimybės dažnai lieka neišnaudotos ir turi būti plėtojamoms.

Pasaulio sveikatos organizacija (PSO) rekomenduoja kasdien suaugusiems mažiausiai 30, o vaikams – 60 minučių skirti lengvai fizinei veiklai (nebūtinai sportui). Visų valstybių narių viešosios valdžios institucijos ir privačios organizacijos turėtų siekti šio tikslo. Neseniai atlikti tyrimai rodo, kad iki šiol pasiekta pažanga nėra pakankama.

1) Komisija siūlo iki 2008 m. pabaigos kartu su valstybėmis narėmis parengti naujas fizinės veiklos gaires.

Komisija rekomenduoja bendradarbiauti valstybių narių sveikatos, švietimo ir sporto ministrams ir nustatyti bei įgyvendinti suderintas strategijas, kaip mažinti viršsvorį, nutukimą ir kitus pavojų sveikatai keliančius veiksnius. Todėl Komisija ragina valstybes nares išnagrinėti, kaip būtų galima skatinti aktyvų gyvenimą būdą ir šiam tikslui pasitelkti nacionalines švietimo ir mokymo sistemas, įskaitant mokytojų rengimą.

Sporto organizacijos raginamos atsižvelgti į turimas galimybes skatinti sveikatos stiprinamąjį fizinių aktyvumą ir imtis atitinkamų veiksmų. Komisija padės keistis informacija ir gerą patirtimi, ypač susijusia su jaunimu, ir sutelks dėmesį į mėgėjų sporto poreikius.

2) Komisija remia ES sveikatos stiprinamosios fizinės veiklos (angl. HEPA) tinklą ir, jei reikia, mažesnius ir labiau specializuotus tinklus, skirtus specifiniams šio klausimo aspektams.

3) Komisija įtvirtins sveikatos stiprinamąją fizinę veiklą kaip vieną svarbiausių sportinės veiklos prioritetų ir stengsis labiau atsižvelgti į šį prioritetą tam tikrose finansinėse priemonėse, įskaitant:

- 7-ąją mokslinių tyrimų ir technologijų plėtros pagrindų programą (su gyvenimo būdu susiję sveikatos aspektai);
- 2007–2013 m. visuomenės sveikatos programą;
- Jaunimo ir pilietiškumo programas (sporto organizacijų, mokyklų, pilietinės visuomenės, tėvų ir kitų partnerių vietos lygiu bendradarbiavimas);
- „Mokymosi visą gyvenimą“ programą (mokytojų rengimas ir mokyklų bendradarbiavimas).

2.2. Vienytis kovai su dopingu

Dopingas kelia grėsmę sportui visame pasaulyje, įskaitant Europą. Jis pažeidžia atviros ir sąžiningos konkurencijos principą. Dopingas mažina motyvą sportuoti, dėl jo profesionalūs sportininkai patiria milžinišką spaudimą. Jis neigiamai veikia sporto įvaizdį ir kelia rimtą pavojų sveikatai. Kovojant su dopingu Europos lygmeniu būtina atsižvelgti į teisėsaugos, sveikatos bei prevencijos aspektus.

4) Valstybių narių teisėsaugos institucijos (pasieniečiai, nacionalinė ir vietos policija, muitinė ir t. t.), Pasaulio antidopingo agentūros akredituotos laboratorijos ir Interpolas turėtų plėtoti partnerystes, siekdami laiku ir saugiai keistis informacija apie naujus dopingo preparatus ir su

dopingu susijusią veiklą. ES galėtų remti šias pastangas ir rengti mokymo kursus bei kurti teisėsaugos pareigūnų mokymo centrų tinklus.

Komisija rekomenduoja, kad prekyba nelegaliomis dopingo medžiagomis būtų traktuojama kaip prekyba nelegaliais vaistais Europos Sąjungoje.

Komisija ragina visus už visuomenės sveikatą atsakingus veikėjus atsižvelgti į dopingo keliamą pavojų sveikatai. Ji taip pat ragina sporto organizacijas rengti gerosios praktikos taisykles, užtikrinsiančias, kad jauni sportininkai ir sportininkės būtų geriau informuojami apie dopingo medžiagas, su receptu parduodamus vaistus, kuriuose galėtų būti draudžiamų medžiagų, ir žinotų apie jų poveikį sveikatai.

ES reikia taikyti geriau koordinuotą kovos su dopingu metodą, visų pirma suderinti poziciją su Europos Taryba, WADA ir UNESCO. Vyriausybės, nacionalinės antidopingo organizacijos ir laboratorijos turėtų keistis informacija ir gerąja patirtimi. Todėl ypač svarbu, kad valstybės narės tinkamai įgyvendintų UNESCO konvenciją prieš dopingą sporte.

5) Komisija tarpininkaus kuriant valstybių narių nacionalinių antidopingo organizacijų tinklą.

2.3. Stiprinti sporto vaidmenį švietimo ir mokymo srityje

Sportas stiprina Europos žmogiškąjį kapitalą, nes vaidina svarbų vaidmenį formalaus ir neformalaus švietimo srityje. Sporto ugdomos vertybės padeda plėsti žinias, didinti motyvaciją, lavinti įgūdžius ir skatinti pasirengimą dėti asmenines pastangas. Užsiimant sportine veikla mokykloje ir universitete teikiama nauda sveikatai ir švietimui, tačiau ją reikia didinti.

Remdamasi 2004 m. Europos švietimo per sportą metais įgyta patirtimi Komisija ragina remti sportą bei fizinę veiklą ir naudotis įvairiomis švietimo ir mokymo srities politinėmis iniciatyvomis, įskaitant socialinių ir pilietinių gebėjimų plėtojimą pagal 2006 m. priimtą Rekomendaciją dėl bendrųjų visą gyvenimą trunkančio mokymosi gebėjimų⁵.

6) Sportas ir fizinė veikla gali būti remiama ir pagal „Mokymosi visą gyvenimą“ programą. Todėl auklėjamojo sporto vaidmens puoselėjimas yra prioritetinga tema, skirta mokyklų partnerystėms, vykdomoms pagal *Comenius* programą, struktūriniais profesinio mokymo ir lavinimo srities veiksmais pagal *Leonardo da Vinci* programą, teminiams aukštojo mokslo srities ir judumo tinklams pagal *Erasmus* programą ir daugiašaliams suaugusiųjų mokymo srities projektams pagal *Grundtvig* programą.

7) Sporto sektoriaus dalyviai taip pat gali teikti paraiškas paramai gauti pagal atskirus konkursus dėl Europos kvalifikacijų sistemos (EKS) ir profesiniam mokymui skirtos Europos mokymosi kreditų sistemos (angl. ECVET) įgyvendinimo. Sporto sektorius dalyvauja rengiant EKS ir gauna 2007–2008 m. skirtą finansinę paramą. Atsižvelgiant į didelį sportininkų judumą profesiniais sumetimais ir nepažeidžiant Direktyvos 2005/36/EB dėl abipusio profesinės kvalifikacijos pripažinimo, sporto sektorius taip pat gali būti pasirinktas bandomuoju sektoriumi ECVET įgyvendinti ir siekti didesnio gebėjimų ir kvalifikacijų sistemų valstybėse narėse skaidrumo.

⁵ 2006 m. gruodžio 18 d. Europos Parlamento ir Tarybos rekomendacija dėl bendrųjų visą gyvenimą trunkančio mokymosi gebėjimų (Oficialusis leidinys L 394, 2006 12 30).

8) Komisija suteiks Europos ženklą mokykloms, aktyviai dalyvaujančioms skatinant ir remiant fizinę veiklą mokykloje.

Siekdama užtikrinti profesionalių sportininkų reintegraciją į darbo rinką jų sportinės karjeros pabaigoje, Komisija pabrėžia, kad svarbu gana anksti pradėti rengti jaunus sportininkus ir sportininkes „antrai karjerai“ ir steigti kokybiškus vietos mokymo centrus, puoselėjančius jų dvasinius, švietimo ir profesinius interesus.

Komisija pradėjo jaunų Europos sportininkų ir sportininkių mokymo tyrimą, į kurio rezultatus galėtų būti atsižvelgta formuojant pirmiau minėtas politikos kryptis ir rengiant programas.

Siekiant tvarios sporto plėtros visais lygiais, nepaprastai svarbu skatinti jaunų talentingų sportininkų ir sportininkių mokymą ir į jį investuoti. Komisija pabrėžia, kad jaunų ir talentingų sportininkų bei sportininkių mokymo sistemomis galėtų naudotis visi ir kad ES piliečiai nebūtų diskriminuojami dėl tautybės.

9) Taisyklės, pagal kurias reikalaujama į komandą priimti tam tikrą vietoje išugdytų žaidėjų skaičių, galėtų būti laikomos atitinkančiomis Sutarties nuostatas dėl laisvo asmenų judėjimo, jei dėl jų neatsiranda tiesioginės diskriminacijos dėl tautybės, ir jei dėl jų galinti atsirasti netiesioginė diskriminacija gali būti pateisinama, atsižvelgiant į teisėtą siekiamą tikslą, pvz., skatinti ir apsaugoti talentingų jaunų žaidėjų mokymą ir ugdymą. Šiuo metu atliekamas jaunų Europos sportininkų ir sportininkių mokymo tyrimas suteiks šiuo klausimu vertingos informacijos.

2.4. Sportas – savanoriškos veiklos ir aktyvaus pilietiškumo skatinimo priemonė

Priklausymas komandai, sąžiningo žaidimo principai, žaidimo taisyklių laikymasis, pagarba kitiems, solidarumas, disciplina, ne pelno siekiančių mėgėjų klubų veiklos organizavimas ir savanoriška veikla stiprina aktyvų pilietiškumą. Savanoriška veikla sporto organizacijose teikia daug neformalaus švietimo galimybių, kurios turi būti pripažintos ir stiprinamos. Sportas taip pat teikia patrauklių galimybių jauniems žmonėms tapti aktyviais visuomenės nariais ir gali duoti teigiamų rezultatų, kai siekiama apsaugoti juos nuo ištraukimo į nusikalstamą veiklą.

Vis dėlto ryškėja naujos sportavimo, ypač jaunų žmonių, tendencijos – auga individualaus sporto populiarumas, tuo tarpu organizuoto kolektyvinio sporto populiarumas mažėja, dėl to vis mažiau žmonių dalyvauja savanoriškoje mėgėjų sporto klubų veikloje.

10) Kartu su valstybėmis narėmis Komisija nustatys svarbiausius ne pelno siekiančių sporto organizacijų uždavinius ir pagrindinius šių organizacijų teikiamų paslaugų ypatumus.

11) Komisija remis mėgėjų sportą pagal „Piliečių Europos“ programą.

12) Komisija siūlys toliau skatinti jaunimą dalyvauti savanoriškoje sporto veikloje pagal „Veiklaus jaunimo“ programą tokiose srityse, kaip jaunimo mainai ir savanoriška tarnyba sporto renginiuose.

Komisija toliau plėtos savanoriškos veiklos sporto srityje informacijos ir gerosios patirties mainus ir įtrauks į šią veiklą valstybes nares, sporto organizacijas bei vietos valdžios institucijas.

14) Siekdama labiau atsižvelgti į konkrečius savanoriškos veiklos sporto srityje poreikius ir įtraukti juos į nacionalinės ir Europos politikos formavimo procesą, Komisija pradės Europos lygmens savanoriškos veiklos sporto srityje tyrimą.

2.5. Išnaudoti sporto galimybes siekiant socialinės įtraukties, integracijos ir lygių galimybių

Sportas svariai prisideda prie ekonominės ir socialinės sanglaudos bei visuomenės integracijos. Visi gyventojai turėtų turėti galimybę sportuoti, todėl reikia išnagrinėti, kokie yra nepakankamai atstovaujamų grupių poreikiai ir padėtis, ir atsižvelgti į ypatingą sporto vaidmenį jaunimo, neįgaliųjų ir palankių sąlygų neturinčių žmonių gyvenime. Sportas taip pat gali padėti į visuomenę integruotis migrantams bei kitakilmiams ir plėtoti kultūrų dialogą.

Sportas puoselėja priklausymo grupei jausmą bei norą dalyvauti, todėl jis gali tapti svarbia imigrantų integracijos priemone. Todėl siekiant skatinti teigiamą sąveiką tarp imigrantų ir priimančiosios šalies visuomenės, ypač svarbu suteikti sportui skirtas patalpas bei remti sportinę veiklą.

Komisija mano, kad galima geriau išnaudoti sporto teikiamas galimybes, visų pirma reikia įtraukti sportą, kaip socialinės įtraukties skatinimo priemonę, į Europos Sąjungos ir valstybių narių politikos kryptis, veiksmus ir programas. Be to, sportas gali padėti kurti darbo vietas ir skatinti ekonomikos augimą, ypač palankių sąlygų neturinčių regionų atgaivinimą. Pelno nesiekianti sporto veikla, puoselėjanti pažeidžiamų grupių socialinę sanglaudą ir socialinę įtrauktį, gali būti laikoma bendro intereso socialinėmis paslaugomis.

Toliau taikant atvirą koordinavimo metodą socialinės apsaugos ir socialinės įtraukties srityje sportas bus naudojamas kaip priemonė ir rodiklis. Tiriant socialinės atskirties priežastis, svarbiu aspektu bus laikomos galimybės sportuoti ir (arba) priklausymas socialinėms sporto organizacijoms, todėl į tai bus atsižvelgiama įvairių tyrimų, seminarų ir konferencijų metu bei rengiant politikos pasiūlymus ir veiksmų planus.

15) Komisija siūlys valstybėms narėms remti sporto srities veiksmus, kuriais skatinama socialinė įtrauktis ir kovojama su diskriminacija sporte, visų pirma naudotis „PROGRESS“, „Mokymosi visą gyvenimą“, „Veiklaus jaunimo“ ir „Piliečių Europos“ programomis. Sanglaudos politikos srityje valstybės narės turėtų atsižvelgti į sporto poveikį socialinei įtraukčiai, integracijai ir lygioms galimybėms ir įtraukti sportą į Europos socialinio fondo ir Europos regioninės plėtros fondo programavimą. Komisija taip pat ragina valstybes nares skatinti veiksmus, finansuojamus Europos integracijos fondo lėšomis.

Be to, Komisija ragina valstybes nares ir sporto organizacijas pertvarkyti sporto infrastruktūrą ir pritaikyti ją neįgaliųjų poreikiams. Valstybės narės ir vietos valdžios institucijos turėtų užtikrinti, kad sporto įrenginiai ir patalpos būtų pritaikytos neįgaliesiems. Reikia nustatyti konkrečius kriterijus, užtikrinančius vienodas galimybes sportuoti visiems moksleiviams, ypač neįgaliesiems moksleiviams. Bus skatinama mokyti sporto instruktorius, savanorius ir klubų bei organizacijų darbuotojus dirbti su neįgaliaisiais. Konsultuodamasi su suinteresuotosiomis sporto srities šalimis, Komisija ypač stengsis plėtoti dialogą su neįgalių sportininkų atstovais.

16) Europos Sąjungos negalios strategijos veiksmų plane Komisija atsižvelgs į sporto svarbą žmonėms su negalia ir rems valstybių narių veiksmus šioje srityje.

17) Remdamasi 2006–2010 m. moterų ir vyrų lygių galimybių planu Komisija skatins lyčių

klausimų integravimą į visą sportinę veiklą ir skirs ypatingą dėmesį imigrančių moterų ir etninėms mažumoms priklausančių moterų sportui, moterų galimybėms užimti sporto srities vadovų postus ir žiniasklaidoje pateikiamai informacijai apie moterų sportą.

2.6. Aktyviau kovoti su rasizmu ir smurtu ir gerinti jų prevenciją

Smurtas sporto renginių metu, ypač futbolo aikštėse, yra rimta ir daugialypė problema. Smurtaujama jau ne tik stadionuose, bet ir už jų ribų, įskaitant miesto zoną. Komisija išpareigojo padėti išvengti incidentų: plėtoti dialogą su valstybėmis narėmis, tarptautinėmis organizacijomis (pvz., Europos Taryba), sporto organizacijomis, teisėsaugos tarnybomis ir kitomis suinteresuotosiomis šalimis (pvz., sirgalių organizacijomis ir vietos valdžios institucijomis). Teisėsaugos institucijos negali vien savo jėgomis panaikinti pagrindinių smurto sporte priežasčių.

Komisija taip pat ragina policijos tarnybas ir (arba) už sportą atsakingas valdžios institucijas keistis gerąja patirtimi ir operatyvine informacija apie pavojų keliančius sirgalius. Ypač didelis dėmesys bus skiriamas policijos rengimui valdyti minią ir tramdyti chuliganus.

Sportas skirtas visiems piliečiams, nepaisant jų lyties, rasės, amžiaus, negalios, religijos ir tikėjimo, seksualinės orientacijos ir socialinės ar ekonominės padėties. Komisija smerkia visas rasizmo ir ksenofobijos apraiškas, nes tai prieštarauja ES vertybėms.

18) Kovodama su rasizmu ir ksenofobija, Komisija tęs dialogą ir skatins gerosios patirties mainus tose srityse, kur bendradarbiavimas jau vyksta, pvz. tinkle „Futbolas prieš rasizmą Europoje“ (FARE).

Komisija rekomenduoja sporto federacijoms remiantis esamomis iniciatyvomis nustatyti procedūras, kurios būtų taikomos rasistinių išpuolių per rungtynes atvejais. Komisija taip pat pataria griežtinti nuostatas, susijusias su diskriminacija išduodant klubams licencijas (žr. 4.7 skirsnį).

Komisija:

19) laikydamosi taikomų nacionalinių ir ES taisyklių, skatins teisėsaugos tarnybas ir sporto organizacijas keistis operatyvine informacija ir praktinėmis žiniomis bei dalintis smurtinių bei rasistinių išpuolių prevencijos patirtimi;

20) siekdama užkirsti kelią viešosios tvarkos pažeidimams sporto renginių metu, tirs galimybes priimti naujas teises priemones ir kitus ES lygmens standartus;

21) skatins daugiadisciplininį metodą, užkertantį kelią asocialiam elgesiui ir ypatingą dėmesį skirs socialiniams ir pedagoginiams veiksams, pvz., sirgalių mokymui (ilgalaikiam darbui su sirgaliais, ugdant teigiamą ir nesmurtinį požiūrį);

22) stiprins nuolatinį ir sistemingą teisėsaugos tarnybų, sporto organizacijų ir kitų suinteresuotųjų šalių bendradarbiavimą;

23) kovojant su smurtu bei rasizmu sporte ir vykdant prevenciją skatins naudotis toliau išvardytomis programomis: „Veiklus jaunimas“, „Piliečių Europa“, „Daphne III“, „Pagrindinės teisės ir pilietybė“ ir „Nusikalstamumo prevencija ir kova su nusikalstamumu“;

24) rengs aukšto lygio konferenciją, kurioje kartu su suinteresuotosiomis šalimis aptars

smurto bei rasizmo per sporto renginius prevencijos priemonės ir kovos su jais būdus.

2.7. Vertybių sklaida kitose pasaulio šalyse

Sporto vaidmuo yra svarbus įvairiais ES išorės santykių aspektais: kaip išorės pagalbos programų, dialogo su šalimis partnerėmis ir ES viešosios diplomatijos dalis.

Sportas – naudinga ir konkreti priemonė švietimui, sveikatai, kultūrų dialogui, vystymuisi ir taikai skatinti.

25) Komisija sieks įtraukti sportą kaip priemonę į savo vystymosi politiką. Visų pirma ji:

- puoselės sportą ir fizinį lavinimą kaip svarbią kokybiško išsilavinimo dalį ir kaip priemonę mokyklų patrauklumui didinti bei lankomumui gerinti;
- tobulins galimybes mergaitėms ir moterims dalyvauti fizinėje veikloje ir sporte, padėti joms įgyti didesnę pasitikėjimą savo jėgomis, gerinti socialinę integraciją, paneigti stereotipus, skatinti sveiką gyvenseną bei gerinti moterų galimybes įgyti išsilavinimą;
- remis sveikatingumo ir visuomenės informavimo kampanijas sporto srityje.

Integruodama sporto aspektą į vystymosi politiką, ES stengsis kuo labiau suderinti savo veiksmus su esamomis Jungtinių Tautų, valstybių narių, vietos valdžios institucijų ir privačių įstaigų programomis. ES įgyvendins papildomus arba esamų programų ir veiksmų atžvilgiu naujoviškus veiksmus. Šiuo atžvilgiu geras pavyzdys yra 2006 m. Komisijos ir FIFA pasirašytas susitarimo memorandumas, kuriuo siekiama, kad futbolą taptų varomąja vystymosi jėga Afrikos, Karibų ir Ramiojo vandenyno šalyse.

26) Prireikus ES į savo politinį dialogą ir bendradarbiavimą su šalimis partnerėmis įtrauks tokius su sportu susijusius klausimus, kaip tarptautiniai žaidėjų mainai, nepilnamečių žaidėjų išnaudojimas, dopingas, pinigų plovimas sporto srityje ir saugumas didelių tarptautinių sporto renginių metu.

Svarbi priemonė siekti didesniai ES patrauklumui pasaulyje siekti – greita vizų išdavimo ir imigracijos procedūra, taikoma visų pirma profesionaliems sportininkams iš ES nepriklausančių šalių. Šiuo metu vyksta derybos su trečiosiomis šalimis dėl supaprastintos vizų išdavimo tvarkos susitarimų ir vizų režimo, taikomo olimpinės šeimos nariams Olimpinių žaidynių metu, nustatymo. ES turi toliau plėtoti laikino sportininkų iš trečiųjų šalių priėmimo mechanizmus.

Komisija skirs ypatingą dėmesį sporto sektoriui:

27) įgyvendindama neseniai pateiktą komunikatą „Dėl apykaitinės migracijos ir Europos Sąjungos bei trečiųjų šalių judumo partnerysčių“;

28) rengdama suderintas įvairių kategorijų ekonominių migrantų iš trečiųjų šalių priėmimo sistemas pagal 2005 m. legalios migracijos veiksmų planą.

2.8. Remti darnų vystymąsi

Sportinė veikla, sporto įrenginiai ir sporto renginiai turi didelio poveikio aplinkai. Svarbu skatinti aplinką tausojantį valdymą, kuris, be kita ko, spręstų klausimus, susijusius su aplinką

tausojančiais viešaisiais pirkimais, šiltnamio efektą sukeliančiomis dujomis, energijos veiksmingumu, atliekų šalinimu ir dirvožemio bei vandens valymu. Europos sporto organizacijos ir sporto renginių rengėjai turėtų iškelti aplinkos tausojimo tikslus ir vykdyti savo veiklą nekenkdam aplinkai. Aplinką tausojančioms organizacijoms būtų teikiama pirmenybė organizuoti sporto renginius, be to, racionaliau naudodamos gamtinius išteklius, jos gautų ekonominės naudos.

Komisija:

29) plėtos struktūrinį dialogą su svarbiausiomis tarptautinėmis ir Europos sporto organizacijomis bei kitomis suinteresuotosiomis šalimis ir ragins jas ir jų narius dalyvauti aplinkosaugos vadybos ir audito sistemoje (angl. EMAS) ir Bendrijos ekologinio ženklo suteikimo sistemose ir populiarins šias savanorišku dalyvavimu pagrįstas sistemas sporto renginių metu;

30) plėtodama politinį dialogą su valstybėmis narėmis ir kitomis susijusiomis šalimis, skatins aplinką tausojančius viešuosius pirkimus;

31) bendradarbiaudama su atitinkamomis suinteresuotosiomis šalimis (politikos formuotojais, MVĮ, vietos bendruomenėmis) parengs orientacines gaires, skirtas visuomenei informuoti apie būtinybę bendradarbiauti regionų lygiu tvariu būdu rengiant sporto renginius;

32) įtrauks sportą į naujosios LIFE+ programos dalį, skirtą informacijai ir ryšiams.

3. EKONOMINIS SPORTO ASPEKTAS

Sportas – dinamiškas ir sparčiai augantis sektorius, kurio makroekonominis poveikis bei teikiamos galimybės padėti siekti Lisabonos užimtumo ir darbo vietų kūrimo tikslų yra nepakankamai vertinami. Sportas gali tapti vietos ir regionų vystymosi, miestų atgaivinimo ar kaimo plėtros priemone. Sportas yra susijęs su turizmu ir gali paspartinti infrastruktūros atnaujinimą bei skatinti naujas partnerystes, kurių tikslas – finansuoti sportui ir laisvalaikiui skirtus įrenginius.

Nors patikimų palyginamųjų duomenų apie ekonominę sporto svarbą iš esmės nėra, sporto reikšmę liudija nacionalinių sąskaitų tyrimai ir analizės, didelio masto sporto renginiai ir dėl fizinio pasyvumo patiriamos išlaidos, įskaitant išlaidas dėl senėjančios visuomenės. 2006 m. Austrijos pirmininkavimo metu pateiktas tyrimas rodo, kad sportas plačiąja prasme sukūrė pridėtinės vertės, kuri 2004 m. sudarė 407 mlrd. EUR, t. y. 3,7 % Europos Sąjungos BVP, ir 15 mln. darbo vietų arba 5,4 % darbo jėgos⁶. Apie šį sporto indėlį turėtų būti geriau informuojama, jam skiriama daugiau dėmesio ES politikoje.

Didėjanti sporto ekonominė vertė siejama su intelektinės nuosavybės teisėmis, susijusiomis su autoriaus teisėmis, komerciniais pranešimais, prekės ženklais ir teisės į atvaizdą bei žiniasklaidos teisėmis. Sektoriumi tampant vis labiau globalizuotam ir dinamiškam, pasiekti, kad intelektinės nuosavybės teisių būtų laikomasi visame pasaulyje, tampa svarbiausiu dalyku siekiant patikimos sporto ekonomikos. Taip pat svarbu, kad televizijos žiūrovams ES būtų užtikrinama galimybė stebėti pasaulinius sporto renginius.

⁶ D. Dimitrov, C. Helmenstein, A. Kleissner, B. Moser, J. Schindler: *Die makroökonomischen Effekte des Sports in Europa*, Studie im Auftrag des Bundeskanzleramts, Sektion Sport, Wien, 2006.

Vis dėlto, nepaisant bendros ekonominės sporto svarbos, didžioji dalis sportinės veiklos vyksta ne pelno organizacijų lygmeniu. Daugelis šių organizacijų yra priklausomos nuo viešosios paramos, skirtos sportinės veiklos galimybei užtikrinti visiems piliečiams.

3.1. Faktais pagrįstos sporto politikos link

ES lygmens politinės priemonės ir sustiprintas bendradarbiavimas sporto srityje turi turėti tvirtą žinių pagrindą. Tobulinant sporto srities strateginį planavimą ir politikos formavimą, pirmiausia reikia gerinti duomenų kokybę ir palyginamumą.

Vyriausybės ir nevyriausybės suinteresuotosios šalys ne kartą kreipėsi į Komisiją, prašydamos suformuluoti statistinę Europos sporto apibrėžtį ir koordinuoti pastangas ja remiantis rengti sporto ir su juo susijusių dalykų statistiką.

33) Glaudžiai bendradarbiaudama su valstybėmis narėmis, Komisija sieks parengti Europos statistinį metodą, skirtą ekonominiam sporto poveikiui įvertinti. Remiantis šiuo metodu bus rengiamos nacionalinės statistinės sporto ataskaitos, o ilgainiui jomis remiantis galėtų būti parengta Europos sporto ataskaita.

34) Be to, ir toliau kas keletą metų reikėtų rengti apklausas (pvz., Eurobarometro apklausas), siekiant surinkti specifinę su sportu susijusią informaciją, pirmiausia siekiant gauti ne ekonominio pobūdžio informacijos, kuri nepateikiama nacionalinėse statistinėse sporto ataskaitose (pvz., duomenis apie dalyvių skaičių, savanorišką veiklą ir t. t.).

35) Komisija pradės tyrimą tiesioginiam (BVP, augimas ir užimtumas) ir netiesioginiam (per švietimą, regioninę plėtrą ir ES patrauklumo didinimą) sporto indėliui į Lisabonos darbotvarkę įvertinti.

36) Siekdama skatinti tvarų ekonomikos augimą, konkurencingumą ir užimtumą, Komisija rengs didelių sporto renginių rengimo geriausios patirties mainus tarp valstybių narių ir sporto federacijų.

3.2. Užtikrinti viešąjį sporto finansavimą

Sporto organizacijos gauna pajamas iš įvairių šaltinių, įskaitant klubų mokesčius ir bilietų pardavimą, reklamą ir rėmėjų paramą, žiniasklaidos teises, pajamų perskirstymą tarp sporto federacijų, šalutinių produktų pardavimą, viešąją paramą ir t. t. Tačiau kai kurios sporto organizacijos turi kur kas daugiau galimybių gauti lėšų iš verslo subjektų nei kitos, net tais atvejais, kai taikoma veiksminga lėšų perskirstymo sistema. Mėgėjų sporto lygmeniu tik aktyvus valstybės dalyvavimas gali užtikrinti vienodas galimybes ir sporto prieinamumą visiems. Komisija suvokia viešosios paramos svarbą mėgėjų sportui ir siekia suteikti galimybes sportuoti visiems žmonėms. Todėl ji pritaria tokios paramos teikimui, jei ji teikiama pagal Bendrijos teisės aktus.

Daugelyje valstybių narių sportas iš dalies finansuojamas iš mokesčių, renkamų iš valstybės valdomų arba valstybės licenciją turinčių lošimo ar loterijų tarnybų. Komisija ragina valstybes nares apsvarstyti ir parengti tvarų ilgalaikio sporto organizacijų finansavimo modelį.

37) Kad padėtų rasti sporto finansavimo šaltinių, Komisija atliks nepriklausomą tyrimą, siekdama ištirti mėgėjų sporto ir sporto visiems finansavimą valstybėse narėse iš viešųjų ir privačiųjų šaltinių ir šioje srityje vykstančių pokyčius.

Kalbant apie netiesioginį apmokestinimą, ES nuostatos dėl PVM yra nustatytos Tarybos direktyva 2006/112/EB, kuria siekiama užtikrinti, kad valstybių narių PVM teisės aktų taikymas neiškraipytų konkurencijos ar netrikdytų laisvo prekių ir paslaugų judėjimo. Be to, Direktyvoje numatoma, kad galimybė, kad valstybės narės taikytų išimtį tam tikroms su sportu susijusioms paslaugoms. Tais atvejais, kai ši išimtis negalioja, numatoma galimybė kai kuriais atvejais taikyti mažesnius tarifus.

38) Komisija atsižvelgs į visuomeninio sporto vaidmens svarbą ir didelę reikšmę vietos bendruomenėms ir sieks išlaikyti esamas galimybes sportui taikyti mažesnę PVM.

4. SPORTO ORGANIZAVIMAS

Politiniu lygmeniu diskutuojant apie sportą Europoje didelė reikšmė dažnai teikiama vadinamajam „Europos sporto modeliui“. Komisija mano, kad reikia puoselėti tam tikras Europos sporto vertybes ir tradicijas. Tačiau, atsižvelgdama į Europos sporto struktūrų įvairovę ir sudėtingumą, Komisija mano, jog siekti nustatyti bendrą Europos sporto organizavimo modelį yra sunkiai įgyvendinama užduotis. Be to, daugumoje valstybių narių vykstantys ekonominiai ir socialiniai pokyčiai (auganti komercializacija, dėl viešųjų išlaidų kylantys sunkumai, didėjantis dalyvių skaičius ir nedidėjantis savanorių darbuotojų skaičius) kelia naujų Europos sporto organizavimo problemų. Naujų suinteresuotųjų šalių atsiradimas (organizuotoms sporto struktūroms nepriklausantys dalyviai, profesionalieji sporto klubai ir t. t.) kelia naujų užduočių, susijusių su valdymu, demokratija ir interesų atstovavimu sporto judėjime.

Komisija gali padėti skatinti geriausios sporto valdymo praktikos mainus. Ji taip pat gali padėti parengti bendrus sporto gero valdymo principus, tokius kaip skaidrumas, demokratija, atskaitomybė ir suinteresuotųjų šalių (asociacijų, federacijų, žaidėjų, klubų, lygų, sirgalių ir t. t.) atstovavimas. Tai darydama Komisija remsis jau atliktu darbu⁷. Taip pat reikėtų atkreipti dėmesį į moterų atstovavimą sporto sektoriaus vadovų postuose.

Komisija pripažįsta sporto organizacijų ir atstovų organizacijų, pvz., lygų, autonomiją. Be to, ji mano, kad už valdymą iš esmės yra atsakingos sporto valdymo institucijos ir tam tikra dalimi valstybės narės bei socialiniai partneriai. Vis dėlto, plėtodama dialogą su sporto organizacijomis, Komisija atkreipė dėmesį į kai kurias toliau išvardytas sritis. Komisija mano, kad daugumą problemų galima išspręsti savireguliacijos būdų bei laikantis gero valdymo principų ir ES teisės aktų; prireikus, ji pasirėngusi tarpininkauti ir imtis veiksmų.

4.1. Sporto ypatumai

ES teisės aktai galioja ir sportui. Tai išsamiai aprašyta tarnybų darbo dokumente ir jo prieduose. Konkurencijos teisė ir vidaus rinkos nuostatos taikomos sportui tuo atveju, jei sportas tampa ekonomine veikla. Sportui taip pat galioja kiti svarbūs ES teisės aspektai, pvz., diskriminacijos dėl tautybės draudimas, su Europos Sąjungos pilietybe susijusios nuostatos ir vyrų ir moterų lygybė užimtumo srityje.

Vis dėlto sportas turi tam tikrų konkrečių ypatumų, dažnai vadinamų „sporto ypatumais“. Europos sporto ypatumus galima suskirstyti į dvi grupes:

⁷ Pvz., 2001 m. FIA ir EOC surengta konferencija „Žaidimo taisyklės“ ir 2006 m. atlikta nepriklausoma Europos sporto apžvalga.

- Sportinės veiklos ir sporto taisyklių ypatumai, pvz., atskiros varžybos vyrams ir moterims, dalyvių skaičiaus varžybose ribojimas arba būtinybė užtikrinti, kad rezultatai nebūtų iš anksto aiškūs ir išlaikyti konkurencinę pusiausvyrą tarp varžybose dalyvaujančių klubų;
- Sporto organizavimo ypatumai, įskaitant visų pirma sporto organizacijų autonomiją ir įvairovę, piramidės formos varžybų struktūrą, kurios apačioje mėgėjų, viršuje – profesionalusis sportas, organizuotus įvairių lygių ir subjektų solidarumo mechanizmus, sporto organizavimą nacionaliniu lygiu ir vienos federacijos vienai sporto šakai principą;

Europos teismų praktika ir Europos Komisijos sprendimai liudija, kad sporto ypatumai pripažįstami ir į juos atsižvelgiama. Juose taip pat pateikiama ES teisės aktų taikymo sportui gairių. Remiantis nusistovėjusia praktika, sporto ypatumai ir toliau bus laikomi svarbiais, tačiau jais negalės būti pateisinamas ES teisės aktų netaikymas visai šiai sričiai.

Kaip išsamiai aiškinama tarnybų darbo dokumente ir jo prieduose, esama organizacinių sporto taisyklių, kurios, atsižvelgiant į teisėtus jų tikslus, greičiausiai nepažeidžia ES sutarties antimonopolinių nuostatų, jei jų antikonkurencinis poveikis, jei toks yra, atitinka siekiamus tikslus ir yra jiems proporcingas. Tokių taisyklių pavyzdys yra „žaidimo taisyklės“ (pvz., taisyklės dėl varžybų trukmės arba žaidėjų skaičiaus aikštėje), su atrankos į sporto varžybas kriterijais susijusios taisyklės, žaidimo „namuose ir išvykoje“ taisyklės, keliems savininkams priklausančių klubų dalyvavimą varžybose draudžiančios taisyklės, su nacionalinių rinktinių sudėtimis susijusios taisyklės, antidopingo taisyklės ir taisyklės, susijusios su žaidėjų perleidimo laikotarpiais.

Tačiau, atsižvelgiant į sporto reguliavimo aspektus, įvertinti, ar tam tikra sportinės veiklos taisyklė atitinka ES konkurencijos teisės aktus, galima tik kiekvienu individualiu atveju, kaip neseniai patvirtino Europos Teisingumo Teismas savo sprendime *Meca-Medina* byloje⁸. Teismas paaiškino ES teisės aktų poveikį sporto taisyklėms. Jis atmetė tik sportui taikomų taisyklių sąvoką kaip netinkamą svarstant ES konkurencijos taisyklių taikymą sporto sektoriui.

Teismas pripažino, kad į sporto ypatumus reikia atsižvelgti, siekiant, kad dėl konkurenciją ribojančio poveikio, kuris yra neatsiejama konkurencinio sporto organizavimo ir tinkamos eigos dalis, nebūtų pažeidžiamos ES konkurencijos taisyklės, ir kad šis poveikis būtų proporcingas teisėtam siekiamam sportinės veiklos tikslui. Būtinybė įvertinti proporcingumą reiškia, jog svarbu atsižvelgti į kiekvieno atvejo savitumą. Dėl to neįmanoma parengti konkurencijos teisės aktų taikymo sporto sektoriui bendrųjų gairių.

4.2. Laisvas judėjimas ir tautybė

Sporto ir varžybų organizavimas nacionaliniu lygiu yra istoriškai ir kultūriškai susiformavusios Europos sporto tradicijos dalis, atspindinti Europos piliečių lūkesčius. Pagrindinis vaidmuo, ne tik identiteto prasme, tačiau ir siekiant užtikrinti ryšį su mėgėjų sportu, tenka nacionalinėms rinktinėms, todėl joms turi būti teikiama derama parama.

Diskriminaciją dėl tautybės draudžia Sutartys, kuriose įtvirtinta kiekvieno Europos Sąjungos piliečio teisė laisvai judėti ir gyventi valstybių narių teritorijoje. Sutartimis taip pat siekiama panaikinti bet kokią valstybių narių darbuotojų diskriminaciją dėl tautybės, visų pirma

⁸ Byla C-519/04P, *Meca Medina prieš Komisiją*, ECR 2006, I-6991. Išsamiau žr. tarnybų darbo dokumentą.

užimtumo, atlygio ir kitų įdarbinimo bei užimtumo sąlygų srityje. Šie draudimai taip pat taikomi diskriminacijai dėl tautybės paslaugų teikimo srityje. Be to, narystė sporto klubuose ir dalyvavimas varžybose taip pat yra reikšmingi gyventojų integraciją į priimančiosios šalies visuomenę skatinantys veiksniai.

Teisę į vienodas sąlygas turi ir tų valstybių piliečiai, kurių valstybės pasirašė su ES sutartis, kuriose numatomos nediskriminavimo nuostatos, ir kurie yra teisėtai įdarbinti valstybių narių teritorijoje.

39) Komisija ragina valstybes nares ir sporto organizacijas kovoti su diskriminacija dėl tautybės visose sporto šakose. Komisija kovos su diskriminacija sporte, plėtos politinį dialogą su valstybėmis narėmis, teiks rekomendacijas, skatins struktūrinį dialogą su suinteresuotosiomis šalimis ir, prireikus, pradės pažeidimų nagrinėjimo procedūras.

Komisija dar kartą patvirtina, kad sutinka su tam tikrais ribotais ir proporcingais laisvo judėjimo principo apribojimais (pagal ES Sutarties nuostatas dėl laisvo judėjimo ir Europos Teisingumo Teismo nutarimus), visų pirma:

- teisę atrinkti šalies sportininkus į nacionalinės rinktinės varžybas;
- būtinybę riboti varžybų dalyvių skaičių;
- teisę nustatyti komandinių sporto šakų žaidėjų perleidimui skirtus laikotarpius.

40) ES nepriklausančių šalių piliečių galimybių dalyvauti individualiosiose varžybose klausimu Komisija pradės tyrimą, siekdama išnagrinėti visus šio sudėtingo klausimo aspektus.

4.3. Žaidėjų perleidimas

Kadangi nėra taisyklių, reglamentuojančių žaidėjų perleidimą, sporto varžybų sąžiningumui gali kelti pavojų klubai, kurie samdo žaidėjus tik konkrečiam sezonui, siekdami turėti pranašumą prieš varžovus. Tačiau bet kokia žaidėjų perleidimą reglamentuojanti taisyklė turi atitikti ES teisės aktus (konkurencijos teisės nuostatas ir taisykles dėl laisvo darbuotojų judėjimo).

Remdamosi įtariamu EB konkurencijos teisės pažeidimu ir po diskusijų su Komisija, 2001 m. futbolo institucijos ėmėsi peržiūrėti FIFA nuostatus dėl tarptautinio futbolo žaidėjų perleidimo, pagrįsto sporto klubų patiriamų treniravimo išlaidų kompensavimu, žaidėjų perleidimo laikotarpių nustatymo, nepilnamečių žaidėjų mokyklinio ugdymo apsaugos ir galimybės kreiptis į nacionalinius teismus užtikrinimo.

Komisija mano, kad tokia sistema galėtų būti geras pavyzdys, kaip užtikrinti konkurencinę sporto klubų pusiausvyrą laikantis ES teisės aktų reikalavimų.

Žaidėjų perleidimas kelia rūpesčių ir dėl su juo susijusių finansinių srautų teisėtumo. Siekiant didesnio su mainais susijusių pinigų srautų skaidrumo, būtų tikslinga įdiegti informacijos ir patikros sistemą. Komisija mano, kad tokia sistema turėtų atlikti tik kontrolės funkciją, o finansiniai sandoriai būtų atliekami tiesiogiai tarp susijusių šalių. Priklausomai nuo sporto šakos ši sistema galėtų būti valdoma atitinkamos Europos sporto organizacijos arba nacionalinių informacijos ir patikros sistemų valstybėse narėse.

4.4. Žaidėjų agentai

Išsiplėtus Europos žaidėjų rinkai ir padidėjus kai kurių sporto šakų žaidėjų atlyginimams, suaktyvėjo žaidėjų agentų veikla. Teisinė aplinka tampa vis sudėtingesnė, todėl daugelis žaidėjų (taip pat sporto klubai) naudojami agentų paslaugomis derėdamiesi ar pasirašydami sutartis.

Pranešama apie neteisėtą kai kurių agentų veiklą, susijusią su korupcija, pinigų plovimu ir nepilnamečių žaidėjų išnaudojimu. Tokie atvejai neigiamai veikia sporto įvaizdį ir kelia rimtų valdymo problemų. Reikia rūpintis žaidėjų, ypač nepilnamečių, sveikata ir saugumu ir kovoti su nusikalstama veikla.

Be to, valstybės narės agentams taiko skirtingas taisykles. Kai kurios valstybės narės yra priėmusios konkrečius žaidėjų agentų veiklą reglamentuojančius teisės aktus, tuo tarpu kitos taiko bendrus įdarbinimo tarnybų veiklą reglamentuojančius teisės aktus, tačiau numato tam tikras su žaidėjų agentais susijusias nuostatas. Be to, kai kurios tarptautinės federacijos (FIFA, FIBA) taiko savo taisykles.

Dėl šių priežasčių ES jau ne kartą buvo raginama reglamentuoti žaidėjų agentų veiklą ir teikti ES teisės aktų leidybos iniciatyvą.

41) Komisija atliks poveikio vertinimą, siekdama nuodugniai ištirti žaidėjų agentų veiklą ir įvertinti, ar reikalingi ES lygmens veiksmai bei išnagrinės įvairias galimas alternatyvas.

4.5. Nepilnamečių apsauga

Jauni žaidėjai yra išnaudojami. Rimčiausia problema yra susijusi su vaikais tais atvejais, kai jie neatrenkami dalyvauti varžybose ir paliekami likimo valiai svetimoje šalyje. Taip jų padėtis tampa dar nesaugesnė teisiniu požiūriu ir kyla dar didesnis pavojus, kad jie bus išnaudojami. Nors daugeliu atvejų šis reiškinys nepatenka į teisinės prekybos žmonėmis apibrėžties apimtį, jis netoleruotinas, kadangi prieštarauja pagrindinėms ES ir valstybių narių vertybėms. Šis reiškinys taip pat prieštarauja sporto ugdymoms vertybėms. Valstybių narių imigracijos teisės aktuose numatytos be lydinčiojo asmens keliaujančių nepilnamečių apsaugos priemonės turi būti griežtai taikomos. Būtina kovoti su seksualiniu nepilnamečių išnaudojimu bei priekabiavimu.

42) Komisija toliau stebės ES teisės aktų, ypač Direktyvos dėl dirbančio jaunimo apsaugos, įgyvendinimą. Papildydama šios direktyvos įgyvendinimo stebėseną, Komisija neseniai pradėjo vaikų darbo tyrimą. Jame bus atsižvelgta į jaunų žaidėjų, kuriems galioja minėta direktyva, padėtį.

43) Komisija siūlys bendradarbiauti valstybėms narėms ir sporto organizacijoms, siekiant apsaugoti jaunų žmonių dvasinį ir fizinį neliečiamumą, skleisti informaciją apie esamus teisės aktus, nustatyti minimalius reikalavimus ir keistis geriausia patirtimi.

4.6. Korupcija, pinigų plovimas ir kiti finansiniai nusikaltimai

Korupcija, pinigų plovimas ir kiti finansiniai nusikaltimai turi poveikio sportui vietos, nacionaliniu ir tarptautiniu lygiu. Dėl didelio sporto sektoriaus internacionalizacijos korupcija šiame sektoriuje dažnai peržengia valstybių sienas, todėl europinio lygio korupcijos

problemas reikia spręsti visos Europos mastu. ES kovos su pinigų plovimu mechanizmai turėtų būti veiksmingai taikomi ir sporto sektoriui.

44) Komisija remia sporto interesus ginančias viešojo bei privataus sektoriaus partnerystes ir kovos su korupcija valdžios institucijas, kurios nustatys sporto sektoriaus pažeidžiamumą korupcijos atžvilgiu, ir padės parengti veiksmingas korupcijos prevencijos ir kovos su korupcija strategijas.

45) Komisija toliau stebės ES kovos su pinigų plovimu teisės aktų įgyvendinimą valstybių narių sporto sektoriuje.

4.7. Klubų licencijavimo sistema

Komisija pripažįsta, kad gerą sporto valdymą ypač skatina patikimų profesionalių klubų licencijavimo sistemų naudojimas Europos ir nacionaliniu lygmeniu. Licencijavimo sistemomis paprastai siekiama, kad klubai laikytųsi tų pačių finansinio valdymo ir skaidrumo taisyklių, tačiau jose gali būti ir su diskriminacija, smurtu, nepilnamečių apsauga ir mokymu susijusių nuostatų. Šios sistemos turi atitikti konkurencijos ir vidaus rinkos nuostatas ir jomis negalima siekti daugiau nei reikalinga teisėtam tikslui, susijusiam su tinkamu sporto organizavimu ir įgyvendinimu, pasiekti.

Reikia telkti pastangas, kad būtų diegiamos bei palaiptai stiprinamos licencijavimo sistemos. Futbolo atveju, kadangi licencijavimo sistema jau greitai bus privaloma Europos varžybose dalyvaujantiems klubams, reikia imtis veiksmų skatinti ir raginti valstybes nares naudoti licencijavimo sistemas.

46) Komisija skatins dialogą su sporto organizacijomis, siekdama įgyvendinti bei stiprinti savireguliacija pagrįstas licencijavimo sistemas.

47) Futbolo srityje Komisija ketina surengti konferenciją su UEFA, EPFL, Fifpro, nacionalinėmis asociacijomis ir nacionalinėmis lygomis. Jos metu bus aptariama geriausia licencijavimo sistemų praktika.

4.8. Žiniasklaida

Televizijos teisės yra pirminis profesionaliojo sporto Europoje pajamų šaltinis, todėl sporto sektoriaus ir sporto žiniasklaidos, ypač televizijos, ryšiams teikiama vis didesnė reikšmė. Kita vertus, daugeliui žiniasklaidos operatorių sporto žiniasklaidos teisės yra labai svarbios kaip turinio šaltinis.

Sportas buvo pagrindinė varomoji jėga naujajai žiniasklaidai ir interaktyvios televizijos paslaugoms atsirasti. Komisija toliau remia teisę gauti informaciją ir galimybę visiems piliečiams transliuoti didelį susidomėjimą keliančius ir visuomenei svarbius sporto renginius.

Taikant ES sutarties konkurencijos nuostatas sporto renginių transliavimo teisių pardavimui atsižvelgiama į kai kuriuos specifinius šio klausimo aspektus. Kartais sporto asociacijos individualių klubų vardu bendrai parduoda sporto žiniasklaidos teises (skirtingai nuo klubų, kurie šias teises parduoda patys). Nors bendras žiniasklaidos teisių pardavimas kelia tam tikrą susirūpinimą dėl konkurencijos Komisija su tam tikromis sąlygomis leidžia jas parduoti. Bendras pardavimas gali turėti reikšmės perskirstant pajamas ir gali tapti didesnio solidarumo sporte skatinimo priemone.

Komisija pripažįsta, kad labai svarbu sąžiningai perskirstyti pajamas klubams, įskaitant mažiausius klubus, profesionaliajam ir mėgėjų sportui.

48) Komisija rekomenduoja sporto organizacijoms atkreipti deramą dėmesį į solidarumo mechanizmų kūrimą bei naudojimą. Sporto žiniasklaidos teisių srityje tokiais mechanizmais gali tapti bendro žiniasklaidos teisių pardavimo sistema arba pačių klubų vykdomo pardavimo sistema. Abiem atvejais šios sistemos turi būti susietos su patikimu solidarumo mechanizmu.

5. TOLESNI VEIKSMAI

Komisija vykdys tolesnius su šioje Baltojoje knygoje pateiktomis iniciatyvomis susijusius veiksmus, plėtos struktūrinį dialogą su suinteresuotosiomis sporto šalimis, bendradarbiaus su valstybėmis narėmis ir skatins socialinį dialogą sporto sektoriuje.

5.1. Struktūrinis dialogas

Europos sportas pasižymi savo struktūros įvairove ir sudėtingumu, valstybėse narėse jam suteiktas skirtingas teisinis statusas ir autonomijos lygis. Skirtingai nuo kitų sektorių ir dėl organizuoto sporto savitumo, Europos lygmens sporto struktūros paprastai yra mažiau išplėtos nei valstybių narių ar tarptautinės sporto struktūros. Be to, Europos sportas yra organizuojamas žemyno, o ne vien ES lygmeniu.

Suinteresuotosios šalys mano, kad Komisijos vaidmuo, padedant plėtoti Europoje diskusiją apie sportą ir suteikiant galimybes diskutuoti su sporto srities suinteresuotosioms šalims, yra labai svarbus. Pagal Sutartis viena iš Komisijos pareigų – išsamios konsultacijos su „suinteresuotosiomis šalimis“.

Atsižvelgdama į Europos sporto kultūros sudėtingumą ir įvairovę, Komisija ketina į struktūrinį dialogą įtraukti pirmiausia šiuos veikėjus:

- Europos sporto federacijas;
- Europos skėtines sporto organizacijas, pirmiausia Europos olimpinis komitetas (EOC), Europos parolimpinį komitetą (EPC) ir Europos nevyriausybinės sporto organizacijas;
- nacionalines skėtines sporto organizacijas ir nacionalinius olimpinis ir parolimpinius komitetus;
- kitus Europos lygiu atstovaujamus sporto srities veikėjus, įskaitant socialinius partnerius;
- kitas Europos ir tarptautines organizacijas, visų pirma Europos Tarybos sporto organizacijas ir JT institucijas, pvz., UNESCO ir PSO.

49) Komisija ketina plėtoti struktūrinį dialogą, rengdama:

- ES sporto forumą – metinį visų sporto srities suinteresuotųjų šalių susitikimą;
- riboto dalyvių skaičiaus temines diskusijas.

50) Komisija sieks, kad Europos idėja būtų aktyviau skleidžiama visuose sporto renginiuose.

Komisija toliau remis Europos sporto sostinių iniciatyvos plėtojimą.

5.2. Bendradarbiavimas su valstybėmis narėmis

Valstybių narių bendradarbiavimas sporto srityje ES lygmeniu vyksta neformaliuose ministrų susitikimuose, o administraciniu lygmeniu – sporto vadovų susitikimuose. 2004 m. ES sporto ministrai priėmė tęstinę sporto darbotvarkę ir nustatė prioritetas sporto diskusijų temas valstybėse narėse.

51) Siekdama spręsti šioje Baltojoje knygoje aptariamus klausimus, Komisija siūlo stiprinti vykstantį valstybių narių ir Komisijos bendradarbiavimą.

Remdamosi Komisijos pasiūlymu valstybės narės gali stiprinti tęstinės darbotvarkės mechanizmą, pvz:

- drauge nustatyti bendradarbiavimo sporto politikos srityje prioritetus;
- reguliariai pranešti ES sporto ministrams apie pasiektą pažangą.

Glaudžiau bendradarbiaujant reikės reguliariai rengti sporto ministrų ir sporto administracinių institucijų vadovų susitikimus kiekvienos šalies pirmininkavimo metu, todėl į tai turi atsižvelgti ateinančius 18 mėnesių ES pirmininkausiančios šalys.

52) Įgyvendindama tęstinę darbotvarkę Komisija skelbs Pjero de Kuberteno veiksmų plano įgyvendinimo ataskaitas.

5.3. Socialinis dialogas

Gilėjant sporto valdymo problemoms, Europos lygmens socialinis dialogas gali padėti spręsti bendrus sporto sektoriaus darbdavių ir sportininkų rūpesčius, įskaitant darbo santykius ir sąlygas pagal ES sutarties nuostatas.

Komisija remia viso sporto sektoriaus ir, konkrečiau, futbolo sektoriaus socialinio dialogo stiprinimo projektus. Šie projektai labai padeda plėtoti Europos lygmens socialinį dialogą ir stiprinti Europos lygmens organizacijas. Atsižvelgdama į bendrą socialinių partnerių pageidavimą Komisija gali įsteigti sektoriaus socialinio dialogo komitetą. Komisija mano, kad Europos socialinis dialogas sporto sektoriuje ir posektoriuose (pvz., futbolo) taps priemone, kuria naudodamiesi socialiniai partneriai galės aktyviai ir veiksmingai kurti darbo santykius ir darbo sąlygas. Be to, plėtojant socialinį dialogą šioje srityje būtų galima nustatyti bendrai sutartus elgesio kodeksus ar chartijas, kurios spręstų su mokymu, darbo sąlygomis ar jaunų žmonių apsauga susijusius klausimus.

53) Komisija ragina, kad sporto sektoriuje būtų įsteigti Europos socialinio dialogo komitetai, ir džiaugiasi visomis tokiomis pastangomis. Ji toliau remis darbdavius ir darbuotojus ir skatins atvirą dialogą šiuo klausimu su visomis sporto organizacijomis.

Paramą, kurią valstybės narės turėtų skirti pajėgumų stiprinimui ir bendriems socialinių partnerių veiksmams, finansuojamiems iš Europos socialinio fondo lėšų, konvergencijos regionuose, taip pat turėtų būti naudojama sporto sektoriaus socialinių partnerių pajėgumams stiprinti.

6. IŠVADA

Baltojoje knygoje nurodoma keletas veiksmų, kuriuos Komisija įgyvendins arba remis. Šie veiksmai – Pjero de Kuberteno veiksmų plano, kuriuo Komisija ateityje remsis vykdydama savo su sportu susijusią veiklą, esmė.

Baltojoje knygoje naudojamosi visomis esamų Sutarčių teikiamomis galimybėmis. 2007 m. birželio mėn. vykusio Europos Vadovų Taryba nustatė tarpvyriausybines konferencijos mandata, pagal kuri numatyta galimybė svarstyti į Sutartį įtraukti nuostatą dėl sporto. Prireikus, Komisija gali vėl svarstyti šį klausimą ir nurodyti tolesnius veiksmus, atsižvelgdama į galimybę į Sutartį įtraukti naują nuostatą.

2007 m. rudenį Komisija rengs konferenciją, kurios metu pristatys Baltąją knygą sporto srities suinteresuotosioms šalims. 2007 m. pabaigoje konferencijos išvados bus pateiktos ES sporto ministrams. Baltoji knyga taip pat bus pateikta Europos Parlamentui, Tarybai, Regionų komitetui ir Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui.